

Het verbond

Henri Bruning

bron

Henri Bruning, *Het verbond*. Uitgeverij "Het Sinjaal", Groesbeek 1931

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/brun009verb01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

‘Tibi dixit cor meum, quaesivi vultum tuum, vultum tuum Domine
requiram: ne avertas faciem tuam a me.’ Ps. XXVI

Franciscus' tocht

Voor pater fr. RAYMUNDUS VAN SANTE O.P.

De Knaap

Hij was in samen-zijn een stil-bevangen knaap,
 te téder en te schuw; en snel
 - gekweld, en kwellend meende hij - dwaalde hij heen
 dieper naar 't ongerepte zingen in hem ingekeerd -
 dit ver en stil geluk, waarin hij veilig scheen.

O klaarder licht, waar hij dan lachend liep,
 glimlachend aarzelde - een blijde verre knaap
 nabij dien blijden tuin, Uw hemels zingend lied,
 dat zó meeslepend en zó helder riep...

- Een vreemde pijn werd hij, een teedre roep,
 een knááp, - die weende om de wereld die hij liet,
 een donker-wilde àngst. - En angst dreef hem
 ter droeve vlucht naar 't stug gareel terug -
 de trage dágen die al droever werden
 van 't kwetsend samen-zijn, dat niets vervulde.

Maar ademend de zilvren winden, als een geurend licht
 uit wijde heemlen naar de aarde stromend,
 de zaden en de kiemen aadmend in dit dwaze alom-waaien
 aan 't lijf dat siddrend zijne spieren spande -

plotsling zichzelf ontwarend, hoe hij stond en ging, plotseling woest
 van eigen kracht vervoerd; vermetel brekende
 uit alle havenis zijn onverwoeste schoon -
 besprong hij, driest en hel lachende, d'onmetelike ruimten,
 kliefde, een ijzren kracht, de zware kracht der zee,
 vierde de onbeheerste wasdom en het alom-heersend licht - - -
 en wist,
 een later uur angstig zichzelve naadrend,
 hoe zijn bloed,
 't onstuimig bloed der Aarde te diep levend, eenzamer nu,
 om roekelozer tochten riep, - om ene Stèm...
 een Stèm, die koninkliker krachten wakker riep.

Maar in het late avond-uur
(zijn schuchtre handen aan een purpren bloem)
vergat hij 't al en vulde
zijn rustloos hart zich stil en gans
met droever pijn en droever mijmering:

om 't zuur verdriet van 'n jongetje dat eens
zijn hand zwijgend de zijn' onttrok,
stroef en verstrooid heenging
en sindsdien niet meer keerde - -
groef reeds zijn grimmig zingend schip de scherpe boeg
de stille waatren van een grijze ijszee in;

om een wit meisje ... o onbarmhartge nacht
die achteloos haar prille zingen ombracht,
o woedend woekrend vuur dat nu haar hart vertéert - -
o Zústertje...

Raadde een stille vrouw zijn vreemde verre blik
en wilde naderen. hij schrok,
lachte bevreemd, en dwaalde ijlings heen.

De Ontmoeting

.....

'Zo arme wáán
al harde glorie over eigen schoon;
zo nutteloze vlucht dat geen Zijn Boetgezanten,
troosteloos dolend, horen wilde' en allen
zingend en luider-lachend naar hun spelen keerden;
zo droef, vergeefs verweer, dat zij de Wrekers doodden
die hun toornig woord
als donkre gangen door hun leven dreven
- een zwarte nacht verzonk hun somber-trotse
zwaar-ommuurde land:
een wankle, veeg-vervluchtigende schim,
een ijdel, spoorloos uitgewist tumult

: de ruimten stil en zwart (Is dit de laatste nacht?):
geroepnen en gezondnen, allen zijn omgebracht.

naamloos en naakt het bloedend Kruislam hangt.
toen alles onderging is Hij alleen gebleven
en hield, ook om dien zwarten nacht, smekend
de schuldeloze armen naar Zijn God geheven
gelijk een eenzaam leven, en een wereld lang...'

Toen moest, o klagelike Dood,
iedere vreugd wel diepe weedom worden,
iedere liefde vals en iedere moed te moe;
jaloerse God des Bloeds, toen moest -
Uw eenzaamheid ontmoetend wáár hij vluchtend ging -
deez schuldeloze knaap
wel schuw-beschaamd en bang
ten laatste gaan
alléén tot U, mèt U -
zie, droefenis en schuld
werd elke vreugd, elk schoon, en elke daad,
dóór U....

O! om nog eens zingend en zorgeloos, Uw droeve Schoon voorbij,
te dalen mogen naar de witte zoom der zeeën;
nog eens, Uw blindlings Leven vreemd,
in zoete waan van deernis, liefde's daad geloven
de vluchtig' overgaaf van 't steeds-eenzelvig hart;
o hart! - nog ééns van alle derven zingend leven mogen,
ééns nog in schone trots zèlve al leed weerstaan;

nog eenmaal heengaan, éénmaal nog zichzelf behoren
vèr van dit Lam dat enkel stèrven kent - -
jaloerse Liefde-God - Uw Bloed,
den deemoed van Uw Bloed,
Uw eenzaam alles derven
ééns nog vergeten mogen....

De Nacht

toch ging hij. bang en stil ging hij dien onbekenden weg.
hij wist: hij zou zijn droeven God héél moeten toebehoren.

Vroeg niet waarheen, noch waar,
en zag niet op, noch om.
hij dwaalde biddend, huiverend,
door 't vaal verdriet van het verbloeiende Westen,
een verder zingen haastig tegemoet.

zijn hart? - Gods waatren stroomden woest en niet te keren.
Gods waatren stortten beukend op de lieve gracie van dit teder oord,
klommen alom en groeven, scheurden vratig, donker-diepe zeeën
- Franciscus, argloos, wachtte
eenvoudig-trouw, Gods milde scheppingswoord.

o hoon! o hinderlaag! een wilde wind vloog koud en striemend voort
over de eindeloosheid der hoge wateren, - al antwoord
voor dit hart
dat alles liet, allen vergat
om U.

Dit pad ging heen. hier daalde niemand neer. hier doolden allen
van den Wrede heen, vloekend den Trouweloze
die nooit schutse bood

: de rotsen klommen dor en woest en immer hoger;
geen zon drong meer in deze doodse stilt; eeuwen geleden
verteerde hier het laatste schriel gewas;
hier bloesemde nooit lente -
hier klaagde' alleen de stormen en een steen
die plotseling luid-galmend in een afgrond sloeg...

hij aarzelde.

dan drong hij dieper dit verworpen rotsland in.

Thabor-Abarim

maar eenmaal - zingt het droeve Kruislam dan? -
 bloeit weer het licht - een hoog en stil heelal -
 in milde, ongekennde overdaad:

hij liet dien verren, donker-woesten berg
 Abarim
 achter zich, en ademt mijmerend
 de goede vrede van Uw blijde aarde,
 zacht-lachend, stil verwonderd,
 en met vochtig' ogen.

het is gans stil, stil in de dorre donkre bergen achter, stil vóór hem
 in het lichte uchtendlike, mijmerende veld.
 de daken rode bloemen bloeiend in der bomen donker-groene bladen
 en maagdelik der rilde beken broze stengeltjes zich strengelen.

een koele zilvren tent de jonge lucht,
 en zilvren dromend waast
 een verre rimpelende zee van teder glanzend licht.

een zéé?

't ontloken hart een witte lichtbloem bevend opgericht,
 een wit kind mijmrend spelend met nog witter Lam,
 'n eenzame vréemde, die glimlachend stamelt
 'ik wist niet, dat Uw Licht zó licht was
 en zó stil Uw Stilte,
 zo eindloos stralend, diep, zee-diep Uw grondeloze Schoon,
 en zo nabij, om mij, Uw goedertieren waken.
 dit is
 Uw paradijs-tuin
 ongerept hersteld; dit is de droeve jeugd, door U
 dieper dan ooit verblijd.
 Laat ons hier wonen, Vader, Gij met mij.
 Gij weet hoe diep mijn bloed om Vreugde zong,
 hoe diep mijn leven in Uw Liefde drong,
 hoe diep ge 't diepst, 't hart van mijn hart, nu wondt, -
 laat ons hier wonen Vader, eeuwig Gij met mij.
 Wij zijn het blauw kanaal, Gij zijt de diepe bedding; wij
 het stuurloos water in Uw diep gestild.

Gij zijt de koopren zon, de grondloos-blauwe lucht en wij
enkel het water, het kanalen-water
grondloos door Uw blauw verdiept;
en witte schepen zeilen - Uw genaden -
van zee tot zee; laat het zo mogen zijn; wij eeuwig 't helder water
hivrend en spiegend in Uw diep
gestild.'

Hij glimlacht, nadert, stamelt; de Hovenier
zegt slechts
'Raak Mij niet aan'
en gaat.

Een verre Stem:
'Deze is Mijn welbeminde Zoon,
alleen aan Mij
weze dit groot behagen.'

Franciscus wankelde

en wist dit witte argeloze einde
de droeve donkre aanvang van een laatste gang.

lachte beschaamd om zijn vermetelheid,
en ging

Alverna

Hij daalt omlaag: een stille baan glooit verder. Vèrder dan deze Berg
 vèrder dan deze koele tuin waar zilvren licht milder
 het zachte groene welven van den grond omtrilde.
 hóór, hóór - de kleine vogeltjes
 fluiten zo schoon;
 hun strakke keeltjes zingen met zoet geweld
 het Hooglied van hun stil
 vervulde staren naar het Witte Lam.
 o hóór, zij aarzelen, en zijn zo aarzlend stil
 nu zij de grote lofzang van de honderd duizenden Vertrousten horen
 wier droefheid de Getrouwe
 zo diep heeft gestild.

hij ziet slechts Christus die het kruishout torst,
 wéér kent hij nog alleen den Onvertrouste,
 den Smarten-koning en het steeds vergeefse:
 Zijn Leed en Liefde op deez donkre aarde,
 het Lam, het Offerlam.

nu heengaan, nu niet zien
 vanwaar 't hem medenam,
 niet weten het waarheen, niets vragen, dalen
 voorbij dit schoonste oord en delen
 het hunkerend leven
 met dit vergeefse, dit verworpen Lam....

Hier riep geen zee, - geen verre rimpelende zee
 van teder-glanzend licht; een brandend zand, een al-verterend vuur,
 een hete woestenij waaraan geen einde komt.

zijn voeten bloeden en zijn handen beven. Zijn ogen branden
 en zijn tong verschrompelt droog; hij strompelt, tast, en vallend,
 verschroeit een woeste zon dit teder en aanhankelijk vlees
 dat een steeds verder zingen weerloos moest behoren,
 een altijd dieper, onvertrouster,
 dwazer eenzaamheid. Een zwart blad was hij
 wervelend neergeslingerd uit een heet samoen
 in 'n onafzienbaar veld van al bedelvend zand en dood verloren,
 werelden verder dan de laatste mens, werelden vóór
 zijn schoonst visioen verloren.

glimlacht verwezen omdat al zijn schónne liefden
 ijdel ware', en deze dwaze
 het enig schoon; en omdat al zijn vreugde-hongren
 - na zoveel Vreugden -
 hem toch ten laatst niet meer liet dan dit dolen
 achter Uw smart.

Kòn toch niet keren.

Hoor! hij zingt!

zó zingt in 't hart van de woestijn hij zijn bedroefde Bruid
 zijn troostend Hooglied voor:

'Om U verlatenheid, om U smaad, hoon;
 om U dorheid: om U ontberen
 Die mijn éinig Leven, mijn eenge Schoonheid en mijn eenge Vreugde zijt,
 verliezen U om Wien te winne' ik al mijn vreugde' en al mijn liefden liet;
 om U vertwijflen, moe zijn, hulploos hongeren, om U
 schreeuwen van uit de diepten 'Liefde o Liefde, kom, ik dorst' en niet
 worden verhoord, nooit diep genoeg verhoord;
 laat al mijn liefden in Uw vuur vergaan,
 versla al ijdele Hoop, al zoet Geloven,
 versla mijn Liefde, zo Ge wilt, en laat me
 naakter, naakter nog voor U staan.
 En sla deez naaktheid, Gij
 die zelf
 zo wreed, meedogenloos geslagen zijt.
 Slechts pijn, slechts pijn, pijn van Uw pijn, en in Uw pijnen sterven'.

Toen heeft dit wondbaar, naar Uw lichte hoogten hunkerende kind-hart
 zó diep en roekeloos met het vermorzeld Christus-Lichaam saamgeleefd,
 zo diep met deze hoon,
 zo durend dorst dit hart zijn diepste schoon verlochenen
 en altijd dieper tot Uw duister in te gaan,
 dat eenmaal ook zijn lichaam, huivrend en beschaamd, ontbloede:
 vijf rode wonden,
 vijf donker-rode bloemen die al leven uit hem zogen,
 vijf bronnen, eindelijk, van het dièpst Geluk.

Toen greep - zijn schone ogen door Uw Licht verwoest,
 zijn teedre handen, en zijn voeten die zo hoopvol snelden
 naar Uwe verten, door Uw Bloed geschonden,
 zijn hart met Uwen Dood doorboord -
 zijn ziel de ziel van 't Zonnelièd alom:
 'O! broeder Zon, o broeders Boom en Dood,
 als gij slechts willoos in Zijn Handen leven,
 beven in Zijne Winden, in Zijn Storm zich haavnen,
 al leven in dit vuur verteren, gáán,
 wanneer Hij zegt, ga nu, en doden wat Hij vraagt,
 en even staamlend zingen mogen als Hij zegt: het worde licht en lente -
 anders, anders niet'.

Toen is de tere huls van 't lichaam
 snel gebroken; het kòn dit durend vuur
 niet blijvend hoeden; het keerde weer tot stof
 gelijk de schaamle hut - dit kort verblijf -
 waarin hij boette en bad, en soms glimlachend staarde
 naar 't lieve, vèrre land der hem vervreemde Aarde.

Hij was in samen-zijn een stil-bevangen knaap,
 te téder, en te schuw; en snel
 - gekweld, en kwellend meende hij - dwaalde hij heen,
 dieper naar 't ongerepte zingen in hem ingekeerd -
 dit ver en stil geluk, waarin hij veilig scheen....

China-song

[I]

Sin sse! Als de leeuw ontwaakt! Eéns zal dit volk ZIJN!

Dan zal het geweest zijn als een wild beest in den ochtend dat om voedsel huilt;
alle andere dieren beefden;

en als een naakte knaap die staat in de schuimende branding; vlaggen wapperen
de winden om zijn rustig lijf. Licht klimt in den hogen dag, en de onmetelike ruimten
dreunen van de wateren waar hij glimlachend waadt.

Zijn lijdzaamheid was als een water dat de olie draagt, niet opnam. Edel en
onaantastbaar is zijn heimwee geweest - een schuchtere onrust deed hem zijn vuist
soms ballen. Als van een knááp is zijn verzet geweest.

Een leeg en vreemd vernuft heeft geheerst over de wijsheid van zijn geest; als een
lang en schandelijk juk heeft het op hem gerust. En als een lange, spitse dolk zocht
het den weg naar zijn hârt.

Maar als een knááp heeft hij zichzèlf slechts gewantrouwd. Hij heeft de gréép niet
gekend van zijn fijn-gelede hand (dat zij wòrgen moest niet geloofd), en niet de
sprong en de kracht van zijn lijf. - Zijn lachen verzweg een aangerand en
onuitwisbaar heimwee.

Onverhoeds en woest zijn zij losgebroken als een teugelloos volk; uit de bergen naar
de vlakten stormden bloeddorstige horden; als grimmige beesten hebben zij gevochten
en gedood.

Maar van een knaap, van een knááp is dit verzet geweest; als bij een knaap is zijn
moed spoedig bezweken; besmeurd met bloed en vuil was hij, als met een nieuwe
schande.

Als van een schone knaap is zijn aarzelen geweest.

Maar als een sterk beest zal hij het juk verbreken. Hij heeft de Vrijheid gezièn, - en
zijn vernedering zal hij wreken. Als een wilde mustang zal hij losbreken naar het
waaïen en 't scherpe geuren der savanna's. En als een jonge mán, die nu de almacht
kent van zijn arm, zal hij niet deinzen. Hij zal sterker zijn dan de kooi, en sterker dan
de ketenen, en sluver dan dit oud vernuft. Kampvuren branden! Een groot volk, een
vrij en machtig volk zal hun volk zijn. Iedere dag is nu een dieper en vermeteler
leven in hun ontwakende kracht. Sin sse! Sin sse! - De bergen zullen splijten! en
donderende lavastromen zullen de vreemde volken van hun trotse flanken drijven!
Sin sse! Sin sse! Hij zàl geen gele Yankee zijn. Kampvuren branden waar zij nu
schertsen en lachen als jonge zorgeloze goden.

De vrouwen zijn stil en schoon: zij zullen alles prijsgeven: een groot volk, een vrij en machtig volk zullen hun zonen zijn! Sin sse! Sin sse! En haar gedachten glimlachen trots en jong: als HIJ de karabijn heft zal de zware kolf treffen.

Sin sse! Sin sse! Als de leeuw ontwaakt!

Als de leeuw ontwaakt schuurt zijn ruwe tong langs de brede muil; de grond dreunt onder de zware zweepslag van zijn staart. Zijn oog rust op de vechtende welpen: ziet! hun tanden en klauwen wetten zich op elkanders lichaam! Hun lijven zijn nog log en onhandig, hun poten breed en week, hun brullen klinkt zwak nog en schor; maar als de leeuw om voedsel huult tuimelen de welpen uiteen, luisteren, en vraatzucht rekt hun jonge lijven. - En voor het eerst gelijken zij op jònge lééuwen.

De laatste welpen waren sterk en schoon!

Ziet! zijn glimlach is edel en rustig, en zijn hooghartigheid mild. Sin sse! hij zàl geen gele Yankee zijn.

Zijn glimlach is de wijsheid van een jonge god: als hij de speer heft zal hij treffen! Hij zal het verleden wreken, en de beledigers vergeten:

Hij zal glimlachen om de wijsheid en om de trots van Manhattan! Zij zijn een jong volk, een volk van schone barbaren! En Gòd heeft hun barbaarse kracht bewaard! De vroege dag parelt om hun jeugdig lijf - en ginds valt stil en somber de nacht over Manhattan.

Als een jonge knaap in de schuimende branding - zó zal dit volk zijn. Een licht wit schuim spat op waar hij verloren wegduikt. Laag over de waterruggen spiedt zijn donker oog. En langzaam wentelend door het wemelende licht bespeelt de kalme slag der bronzen arm de zon en witte meeuwen vluchten. Kristallen waatren dragen zijn deinend lijf. Sin sse!

Het verbond

I

De Rijke Jongeling

Laat mij alleen, o Gij die alles schondt;
laat alle heugenis aan U nu zijn verzonken,
roep niet; 't is goed - ik keer nu naar een donker,
donkrer en somberder dan ooit vóór U bestond.

Gij wist Uw schoon te schoon: Gij wist mijn schande;
Gij wist dat niëts van U mijn dieper deel kon zijn,
en, hoe 't hart zong om Uwe vreugde-landen,
wroeging en droefenis ons laatst verbond moest zijn -

laat mij alleen. - Ik keer nu naar het donker -
dat 't enig deel van die zich schonken schijnt.

Elias

(Koningen III, XIX)

Moe en stil zijn zij te Bersabee gekomen.
Toen wees Elias' hand den knaap, die naast hem ging,
'Laat mij alleen' - Want de vertwijfeling
had tot den dood van hem bezit genomen.

Doolde verwezen voort, een eenzaam stil verdriet
dat U, ook nu, om geen erbarmen durfde smeken -
nu hij gezwégen had, nu hij den knaap verliet
vóór zijne nood diens pril geloof zou breken;

nu hij vervreemd en leeg voorbij Uw waan ontwaakt,
verzweeg hoe alle deemoed eenmaal slechts stilte laat;
hoe hij, zijn leven gevend Heer voor Uw onlesbre Dorst,
alleen zijn zonden-schuld klaagliker ging ervaren

'ik ben niet meer, niet meer dan zij die voor mij waren'; -
hoe dan al moed vermoeit, alle verlangens
aan het verraden hart als zware ketens hangen;
hoe wànhoop deel en doem van alle boete wordt....

Niets, niets geschiedde; einders, einders lang
brandden woestijnen; 't brandend zand verkooldde
zijn voeten die hun eenzaamheid afdoodden
(hoopte hij toch?) een middag, avond, heel een dagreis lang.

Weende dien avond niet, wéénde al lang niet meer.
Vroeg om geen redding, lei zich zwijgend neer.
Groef zijn doorgroefd gelaat in het woestijnzand-branden
en smeekte 'Neem mijn ziel, mijn menselijke schande

wèg van Uw Aangezicht', - en zocht vergetelheid
voor U, Die eens zijn jeugd zo lieflik had verblijd....

II

De Verloornen

het wemelend sneeuwen ving bevende aan,
onhoorbaar waiend langs de kamerramen:
ogen die star het verscheemren omvaemen
der verten; de zerken
waarachter hun levens nu lijdzaam vergaan

hun trotse handen, hun moedige handen
liggen vermoeid in de dood van hun schoot
en doelloos als schepen die strandden.
hun ogen branden; zij staren groot -
het sneeuwt om zo zwarte plassen,
het sneeuwt over eenzame landen.

heimwee vervult hen niet meer.
geen hongren naar het woeste, roekloos rijk waar één keer
in de wilde vloedgolf van dien heten dag
z'ontembaar en glimlachend stonden
en streden met zo kalme pracht
als had God zelf hen naar den strijd gezonden.

zij staren niet meer terug
naar wat blindlings ontvlood
zij staren niet meer ontzet in de dood
en nauwliks naar wat is gebleven
van het jonge lachen, het jonge wenen
om het schone, onstuimige leven

: verdrevenen die trots en eenzaam rezen
boven de spot van tijd en dood, zichzelf uitwezen
toen z'ook die kleine droom te schoon bevonden
en deze weerden; herinnering,
die alreeds stiller ging
om iedre dode.

O boeg!
scherpe boeg die eens dansend
dwars door de branding joeg; - o rode,
donkere bloem,
Kruis-God, die ons allen ranselt
onder Uw harde doem;
o zwart leeg hart, mijn trotse geest
die een woeste vlam van verzet is geweest, een tempeest
van mijn duistre haat, van mijn hoog verdriet,
o Liefde! die niets dan doelloosheid liet

het weemlende sneeuwen ving bevende aan,
onhoorbaar waaiend langs de kamerramen.
en alles is in dit aanhoudende sneeuwen
dit bevende sneeuwen, dit weemlend sneeuwen
dagen-lang eenzaam ondergegaan
onhoorbaar vergaan.

de luchten grauw,
de plassen zwart -
o Hart, o Hart

Prairiepaardjes

zij draven, vluchten; hoor, de verten branden
 onzichtbaar en dof en alom in de wind;
 door het vlagende waaien, 't verraderlik waaien
 dat een scherpe rooknevel spint
 - vergeefs! zij bleven belaagden:
 zij stuiven uiteen langs een vlammenrand
 en vluchten terug naar het eerste land;
 wervelen in angstige kringen
 langs vlammen die oovral opdringen

zij huivren; deinzen bijeen -
 - wacht de dood, déze dood op elkeen?

: de zon brandt somber en duister
 en de wind sliert de rook om hun lijven
 tot een gore honende luister;
 en rode vuurgloed loeit, en vlammen drijven
 hen rugwaarts samen
 op al smaller land:
 alles bedroog,
 de verte loog,
 de prairie staat in brand!

- o morgens! toen stralende winden
 hun sterke schonken omwoeien;
 toen de stromende zon langs hun lenden
 met hun waaiende manen ging stoeie', en de gronden
 van honderden donderende hoeven
 de komst mijlen verder verkondden!
 nú spatten de grassen vonken,
 verten en luchten verzonken,
 vlammen en rookwolken sluiten
 de steigrenden hoonlachend in.

zij rennen in wervlende kringen,
 zij rennen verwilderd, en dringen
 de vonkende vlammenrand in - -

verten en luchten vergingen....

Pantserkruiser Vorst Potemkin

Zwart uit het staal-blauw water stekend
leunt, een ontredderd wrak, het trotse pantserschip;
een donkre stormnacht heeft het jaren her
met waardloos wrakhout hier aan land gesmeten.

Breed en onstuimig slaan de witte golvenkoppen
luid beukend langs zijn romp en breken
fonklend en ver over een stil en stralend strand.
De zomer brandt! De blauwe oneindigheden
van zee en lucht zijn zwaar van zon verzadigd;
verblindend trilt, van horizont tot land,
d' onmetelike lichtbaan waar zijn trotse boeg
eens zeeën bliksmend uit elkander joeg.

In de verlaten, kille schaduw-ruimen slaat het water
loom tegen wanden, en de lange wieren en de kleine dieren
schomm'len eentonig, zinloos, op de regelmaat
der branding die hier doods, en jaren al vergaat.

De laatste Soldeniers van Napoleon

Alles verzonk. - De grote legers van uw onbevreesden,
de koninklike tocht eenmaal van dien ontstuimigen tijd
toen elke trotse dag steeg uit de duistre eeuwen
als een kometenbaan langs een beangst heelal -
't werd alles weggevaagd. - En ook die gróte, sombere
doodstille nacht, van Moskou's branden, zonk.
Hoonlachend weggevaagd naar 't spoorloos niet die nacht
toen donkre rookkolommen, snelle wilde vuren
die in de hemel-wänden felle bressen vraten,
ontzaglik in het zwart der nachten rezen
en één seconde stónden, eeuwen-tartender
dan elke zegeboog - die stenen zèrken....

O trotse sombre pracht, toen Moskou's machtig branden
aarde en hemel nàchten wanklen deed,
toen alle pracht van melkweg, maan en sterren
verduisterend bezweek
en al deez ondergangen ondergingen
- u niet genoeg -
aan d'ene kleine stilt, waar gij,
eenzaam en somber, toezag....

O trotse ruiter, op den rug van uw onrustge schimmel,
uw sterke hand bedwong zo achteloos....

Spoorloos, gelijk een dróóm, verzonk
ook déze nacht, verzonk ook deze smàrt;
een oud verháál,
van roem zó groot en eerezucht zo rampzalig
als slechts verhalen en historie kennen;
een blàd, dat afgerukt, naar 'n zwarte snelle stroom woei,
als alle andere blaren, die in de herfst verwaaien
en worden weggevaagd, en naaktheid laten.

Niets is gebleven. -
IJlins en ordloos opgebroken, omgewaaide tenten,
verlaten in een sneeuwland einders achter ons,
en weldra ingesneeuwd. Zwervende benden
die, teruggeworpen naar de grenzen,

uiteengedreven werden door een rôt
 dat u nooit kende.... 'n Starre grijze kim,
 een eindloos sneeuwland waar de grijze luchten
 als zerken over sloten; donkere sneeuwstormen
 waarin uitgeputten worstelend nederstortten;
 de Newa, breed en wit, - toen koud, wild, zwart
 uw duizenden meesleurend; en ten laatste:
 de weinigen die nog ontkomen konden,
 weerloos verstrooiden, die alom
 vluchtende redding zochten.

Later uw val, uw vlucht, het eenzaam eiland, en de zee
 die dof en somber naar uw rotsen drong
 en somber zong....

En wij: de weergekeerden in den tijd - de lege regelmaat;
 wij: de verlatenen, die niet begrijpen kunnen
 dat het eenmaal wàs - -
 Wij, het gepeupel van de donkre krotten,
 verguisden en vergetenen, verachten, nodelozen,
 wij, die nooit waren, voor we wèrden
 door u - die uit den duisteren dood van vruchteloze dagen
 't ontstuimig leven riep dat reeds in ons vervaalde,
 dat vóór u niemand zocht, waarom nooit iemand vroeg,
 en dat wij zelf, verworpen, al hoe lang
 vergeten waren....
 Tot uwe roep ons riep, uit òns d'ontembren schiep
 die overal de bark van hun bestaan lossloegen en ontvoeren
 op uwe zee en wil - de onbevreesden,
 die werden uit uw trots en op ùw trotse wil....

Spoorloos,
 gelijk een droom,
 ook dit....

Het doelloos bloed verloomt. Slechts doodse stilte.
Slechts wilde beelden bleven. Beelden,
waarmee herinnering speelt, - - -
en die de waan-zin zijn van vruchteloze dagen....

O!
éénmaal nog u zien! Nog eenmaal horen mogen
'Soldaten, 'k ben tevreden.' Kort gepreveld woord,
waarvan uw ogen, een ondoofbaar branden,
nauwliks te weten schene' - O Gij,
wien wij niets waren, keer.
Geen boot brak schoner,
dan in uwe zeeën....

Het Eiland P'eng Lai

De zee is wijd en onpeilbaar, zonder bodem of oevers,
de wolken zijn laag over haar eenzaam gezang;
tòch kozen zij zee, want het land wordt al droever
voor wie eenmaal de heldere naam van dit eiland vernam.

De zee is wijd en onpeilbaar, zonder bodem of oevers,
nevel omhult spoedig hen die sloop hun gegaan -
en de golven begraven hen lijk ze allen begroeven -
het eiland P'eng Lai bestaat slechts in naam.

De zee is wijd en onpeilbaar, zonder bodem of oevers,
nooit keerden zij weer, gedreven naar lánd;
hun boeg bleef de grimmige golven doorploegen
tot een noodweer - ontfermend - het schip overmand'.

De zee is wijd en onpeilbaar, zonder bodem of oevers.

III

Zijn hart

Zijn hart was een koude, verlaten stal;
al jaren vermeden, een vergeten verval.

Het eenzaam geflonker, de droeve wacht
der ster had hem nimmer huiswaarts gebracht;
zijn hart bleef verlaten en donker.

Er knielde geen koning, geen stil, moe beest
dat niet meer dan zijn warme asem heeft,

geen herder met schaapje; - alleen het geweest,
het geweest van het Kindje weerklonk, het was zoo alleen
en de wind woei in alle spelonken,

de wind woei onhoorbaar, een langzame tocht
die zwart en verveeld een uitweg zocht

uit de stal, naar de nacht, en de dolende wind
woei koud en aanhoudend over 't klagende Kind.
Zijn hart was verlaten en donker.

Het eenzaam geflonker, de droeve wacht
der ster had hem nimmer huiswaarts gebracht.

Gebed

Nu ligt Gods Zoon al reeds zo lang begraven
in 't koude, zwijgend donker van ons eenzaam hart.
O Doode, Doode, die wij overal meedragen
wentel dien zwaren steen nog eenmaal van Uw graf;
laat dit de derde dag zijn, - wees ons goed;
sta stralend in ons op; vlam van ons vroeger branden
geef den oprechten moed aan onze handen
en wees de Liefde weer van ons verloomde bloed.

Aanhoor ons Heer. Aanzie de zwarte nachten
die somber in de tuinen onzer zielen staan;
aanzie hoe wij vereenzaamd bij Uw grafgewelven wachten,
en hoe wij aan Uw stilten allen ondergaan.

Ach, als Uw Heerlijkheid dan wéér van ons moet gaan
zullen wij glimlachen om al de donkre nachten
dat wij opnieuw 't 'Raak Mij niet aan' verstaan....

Aarde

I

Hij bleef, alléén gelaten, in die verre laan
 waar het doodstil was, en geen naderen
 van lichte voeten wenkte in te gaan. - Over de bladeren
 die te bewegen vreesden, straalde een klaarder licht
 dan hij ooit zag, - maar 't was of allen waren heengegaan
 en weggevlucht om hèm, die toen droef dralende
 en eenzaam om zich staarde.

- Ach! of géén hem riep

dat hij toch kómen zou in dezen tuin waar diep
 en zacht een Water klaterde, dat zó helder en teder
 zong door de stilt', dat hij zich niet verwijddren kon
 en niet te naadren waagde.

- En een droef wenen

brak zacht en tranenloos naar zijne oge' en dwong
 hem het hoofd te wenden in beschaamd verstaan -
 henen te gaan van deze zuivre tuin, waar hij niet hoorde - -
 ene ontwekene, een vreemde, die nooit deze oorden
 der zaligen naderen zou.

De blijde laan
 scheen plotseling droef en donker, en toch kon hij
 niet gaan, niet gaan.

II

Bleven slechts Adam's schuld en Adam's duistere schande,
het angstig donkren, en Gods droeve Oog dat zag....

Was dit het einde van dien blijden Droom,
het zoet alleen verkeer en zingend dwalen

door Uwe tuinen, naar dien heldren bron
die diep en bevend in Uw stilten zong?

- O schóón, stil Licht waarin hij eenmaal zag,
o Liefde! Liefde, die hij niet kan dragen....

- O Kristofoor, uw schuldge schouders moeten
hun droeve last, 't wit Kind, nu altijd met zich dragen.

III

Geen voetstap naderde. - - Toen is hij langzaam,
 dwalende, ook van deez blijde verten, weder heengegaan.
 De droeve dalen, de verlaten boorden
 der wateren brachten zijn peinzend komen
 ten laatst tot staan -
 de zwarte wateren, die snel en koud
 en zonder bruisen stromen....

En opziend, als uit eeuwen dromen,
 drong van alom tot hem weeklagen en een dwalen
 van eenzame verdrevenen,
 en verder gaande
 tussen de zwarte schaduwen der rotsen
 't onhoorbaar wenen der verbitterden, de trotsen
 die alle' alleen ontroostbare bedroefden zijn,
 samengedrevenen in een ravijn
 waar elk schoon dromen
 ontredderd werd en toen is omgekomen -
 de zwarte wateren zijn snel en koud en stromen
 voorbij en steil en koud grijnzen de oude rotsen.

Staande temidden der verlatenen der aarde
 glimlacht' hij stil om het verdonkeren
 zijner herinnering aan zingend dwalen - -
 glimlachte om het eigen hongeren,
 het ongestild onstilbare
 en onaflaatbre....

IV

Hij zag den Meester, die zich stil
van zijn wit kleed ontdeed, en nederknielend
de wonde voeten der bedroefden wies -
Zelve een honger, die geen mens ooit stilde...

Hij zag Sebastiaan, en 't zoete boren
der vele pijlen in diens vlees -
die staan bleef tot den dood,
en zelfs niet rilde...

De Witte Meeuw

een meeuw zijn - en de ruimten toebehoren,
een meeuw die het dof dreunen van de zee niet hoort
maar steiler klievend, stormen, zon en regen
gelijkelijk, en niet, en onvervaard
behoort.

maar méér - o mateloos azuur - een meeuw die snel en wit
over de duinen schiet
gelijk een vuren licht; in kalme kracht
boven de branding zweeft
en zwenkend, steiler, rustelozer, kleiner
naar de heldre pracht
der verten streeft.

Gebed

Ach, al Uw diep verzadigen -
wat heeft het mij gebaat?
nu het al onverzadigbaarder
hòngren laat,
nu het met zoveel schànde
mij slaat, mij slaat

Benoit Labre in de Bergen

Doods, wild en stil verrees de rotsenketen;
 alleen de verre stem der langzaam gaande voeten
 zong door de bergen, murmelend en moe,
 zijn miserere mei en eenzaam gaudete -
 langs hoger kloven, groter zelfvergeten toe.

.... Toen stond hij peinzend stil. Zag langzaam d'afgrond rond,
 de naakte droeve kuil, koud, groot en dood.
 een stage, stille smart, die altijd weer hervond
 zijne verworpenheid, die God verdroot.
 En båd, - dat deze diepe kom van dorre gronden,
 dat dit verworpen oord van doodse stilten
 zijn laatste stem en dan zijn graf mocht zijn:
 spoorloos te worden uitgewist
 en niet door U gevonden -
 omdat zijn ziel dor als deez' wereld was.....

Hij wankelde (: 't scheen dat de ziel met zijn moe lichaam streed),
 hij leek een eenzaam schip, dat eenzaam schipbreuk leed,
 'een tak die dor eindelijk voor altijd brak'
 dacht hij, en lachte. - Maar den zwervende
 dreef God nog eenmaal en nog eenmaal zwierf
 deze verwoepne, die nooit tegensprak.

Hoorde niet meer de steen, die zijn voet losstiet en de val,
 de afgrond langs, de luide heldre schal
 die eensklaps in de diepte alle echo's wekte -
 hij zwierf stil verder, en de stem der voeten
 zong murmelend en moe
 het verre miserere van zijn eenzaam boeten....

Jacob's Ontwaken

Hij dwaalt ontsteld naar de velden,
 zo droef is de dageraad -
 ach, waarom hebben Uw engelen
 hem één nacht aangeraakt,
 en hun lichte hemelse zingen,
 hun dalen en bevende klimmen
 zo snel, zo wreed gestaakt?

‘Eén nacht - en een licht zo onwerelds
 onthulde ons hemels verbond -
 toen ik sliep aan de voet van dien heuvel,
 toen ik sliep in de diepte' Uwer vreugden
 en Uw engelen om mij vond,

Uw lichte, witte gezanten
 met de glimlach van ùw gelaat...
 ... O dróóm - waarom vloten zij wenend,
 voor altijd, en spoorloos henen?
 Ach, - waarom ben ik ontwaakt?

Nu is mij niets gebleven
 dan de schande van mijn hart
 (ik zag Uw Liefde, en mijn leven
 dat zich nimmer gehéél zal geven),
 dan het eenzaam hart van Uw Smart...

Ach, wát heeft deez' nacht mij gelaten,
 dan d' harde, hete pijn
 dat ook wij, even gemeenzaam,
 - wordt elk ontmoeten heengaan? -
 slechts eenzame vréémden zijn.’

Hij dwaalt ontsteld naar de velden,
 zo droef is de dageraad -
 ‘Ach! wil mij zo bitter niet kwellen!
 - Waar zingen Uw witte gezellen?
 - Waar vind ik hun lieflijk gelaat?’